

Његошева 51, 11000 Београд
Тел: 011 3442 147, 3442 149
Факс: 011 3446 580
Е-пошта: nhmbeo@nhmbeo.rs
Број: 1236
Датум: 20.10.2021

На основу члана 7., 51., 54., 65., 86., и 111. Закона о културним добрима, члана 45 Статута Природњачког музеја а у вези са Стручним упуством о условима и начину чувања и коришћења уметничко историјских дела, (Народни музеј, бр.198/4 од 11.6.2001.), в.д. директора доноси се:

УПУТСТВО

Измештање/отпис/ излучивање музејских предмета из збирки Природњачког музеја

Члан 1.

Музејски предмети из збирки музеја, као и други музејски предмети који се по било ком основу налазе у музеју могу да се чувају на местима која су одређена за њихово трајно чување или на местима где се они само привремено смештају и чувају.

Место трајног чувања музејских предмета је: музејски депо и место излагања.

Место привременог чувања музејских предмета је: депо за привремени смештај музејских предмета, радионице, лабораторије, и друге просторије где се музејски предмети могу привремено налазити због предузимања одговарајућих радњи на њима и изложбени простори где се музејски предмети излажу у оквиру повремене изложбе.

Члан 2.

Музејски депо је посебно издвојен и уређен простор у музеју који има искључиву намену за смештај и чување предмета једне или више музејских збирки.

Кустос збирке и конзерватор задужен за одговарајућу збирку у обавези су да врше повремену контролу стања депоа и контролу музејских предмета смештених у њему. Стање које се констатује евидентира се у месечним извештајима.

Члан 3.

Депонованье-смештање музејских предмета у депоима врши кустос збирке на начин који осигурава прегледност, контролу и безбедност чувања по музеолошким принципима за ту врсту музејских предмета.

По потреби кустос збирке прибавиће стручно мишљење надлежног конзерватора у вези погодног начина смештања и неопходне опреме депоа, а надлежни конзерватор је обавезан да пружи стручну помоћ.

Стручно мишљење надлежног конзерватора је увек неопходан услов када се формира музејски депо. У тим случајевима мишљење се даје у писменој форми.

Музеји који немају конзерваторску службу дужни су да у року од годину дана од дана ступања на снагу овог упутства прибаве писмено стручно мишљење конзерватора за ону врсту предмета које чувају преко матичних музеја за ту врсту предмета.

Кустос збирке је материјално задужен за музејске предмете који се чувају у музејском депоу збирке којом је задужен. Он је одговоран за смештај, чување и стање музејских предмета у депоу.

Кључеви од депоа налазе се код кустоса збирке. Резервни кључеви од депоа издвојено се чувају у посебној каси у запечаћеном омоту.

Члан 4.

Имајући у виду да се на музејској поставци излажу најзначајнији музејски предмети, а исти су на тај начин изложени повећаним ризицима пропадања, оштећења, крађе и другим опасностима, обавеза је сваког музеја да предузме све расположиве мере заштите.

При опремању изложбеног простора (израда витрина, паноа, постамената, уређење простора где ће експонати бити изложени, извођење радова око загревања и климатизације, осветљења простора и појединих пунктова са посебним захтевима за истицање културно-историјских, естетских, васпитних и других вредности експоната) морају се имати у виду захтеви које поставља музеолошка наука у погледу примене погодних и одговарајућих материјала, дозвољених вредности микро-климе и прописаних безбедносних мера.

Чување, одржавање и безбедност изложених музејских предмета су примарни у односу на све друге разлоге и захтеве везане за излагање и презентацију музејских предмета

Члан 5.

Музеј утврђује властити процес излучивања из збирке, сходно својој организацијској структури.

Кустос предлаже (службена белешка, захтев, поднесак), документ којим објашњава због чега се као решење у случају појединог предмета треба размотрити и измештање/отпис/ излучивање из збирке.

Потом се та документација доставља директору музеја који заједно са Колегијумом доноси или не доноси одлуку о измештању/отпису/ излучивању предмета из музејске збирке.

Члан 6.

Разлог за измештање/отпис / излучивање предмета из музејске збирке

- Музејски предмет није адекватан и не припада музејској збирци што се утврђује у складу са правилима струке, врстом и пореклом, старошћу експоната и другим изворима које су одреднице за утврђење покретног културног добра.
- Музејски предмет је лошег квалитета и нема га смисла излагати односно проучавати.
- Физичко стање музејског предмета је лоше и конзервирање/ рестаурирање споменутог није исплативо нити оправдано.
- Музеј није у могућности бринути за музејски предмет.
- Музејски предмет је дупликат или реплика.
- Музејски предмет је илегално увезено или се ради о украденом предмету односно стечено је на незаконит начин.

Члан 7.

Измештање/отпис/ излучивање музејских предмета и музејске документације је поступак трајног отписа музејских предмета или музејске документације из музејског фондуса.

Начини и разлози излучивања музејског предмета и музејске документације јесу отпис због физичког стања предмета, размене предмета с другим институцијом, правним или физичком лицем.

Предлог за излучивање музејске грађе и музејске документације доноси Колегијум музеја на основу образложења у писаном облику које даје кустос или руковаоц збирке уз сугласност непосредног руководиоца. Разлоге излучивања музеј мора детаљно образложити и докуменовати.

Фазе излучивања

Члан 8.

- Верификација статуса - провера да ли постоје било какве законске запреке према правилима утврђеним основама струке за излучивање из збирке (са биолошког и геолошког аспекта).

- Установљење јасног власничког статуса, културног добра или музејског предмета/ неинвентарисаног предмета у збирци

- Провера да ли постоје ограничења постављена од поклондавца. Обавезно обавештавање поклондавцу о излучењу.

- Физички преглед односно процена стања музејског предмета од стране конзерватора.

- Процена вредности, најбоље од неколико стручних лица или експерата.

Директор и/или Колегијум доносе коначну одлуку након целокупне провере стања и припадајуће документације музејског предмета да ли постоји основ и потреба за излучивање,/отпис, измештање.

Члан 9.¹

Музејски предмет исписује се из Инвентарне књиге у случају:

- 1) размене у складу са законом;
- 2) пропадања и губљења својства културног добра;
- 3) враћања власнику на основу приложене документације;
- 4) продајом на основу закона.

Музеји су у обавези да воде евиденцију исписаних музејских предмета у коју уносе податке: опис музејског предмета који се исписује, разлог, време и друге податке од значаја за музејски предмет који се исписује из евиденције, књиге инвентара.

Начин и поступак исписивања музејских предмета из Инвентарне књиге уређује се актима музеја.

У складу са наведеним у претходном ставу отвара се „нова инвентарна књига исписа музејских предмета“.

На основу утврђене евиденције и предлога кустоса/руковаоца збирком/комисије коју именује директор установе, утврђује се престанак статуса музејског предмета (Решењем)¹.

Престанак статуса музејског предмета као покретног културног добра врши се на начин и у поступку за његово утврђивање, доношењем Решења директора Музеја.

Излучивање музејских предмета

Члан 10.

Музеј одређује/предлаже свој начин излучивања предмета из збирке у складу са природом музејског предмета. (геолошки или биолошки предмет).

Кустос предлаже излучивање музејског предмета.

¹ Упутство сачињено на основу на основу Закона о културним добрима, предлога Закона о музејској делатности и Стручног упутства (бр.198/4 од 11.6.2001 Народног музеја).

Предлог излучивања се доставља директору музеја који потом заједно са предложеном комисијом доноси или не доноси одлуку о излучивању предмета из музејске збирке.

Разлози за излучивање су:

- Предмет је лошег квалитета и нема га смисла излагати односно проучавати.
- Физичко стање музејског предмета,
- Музејски предмет је безвредан, дупликат или реплика.

Музејски предмет је илегално увезено или се ради о украденом предмету ,

Физичким прегледом односно проценом стања музејског предмета од стране кустоса или конзерватора предлаже се потреба и начин за излучивањем.

Кустос/руковаоц збирке врши процену, процену може да врши и спољни сарадник, експерт из струке, уколико је то неопходно због статуса или вредности музејског предмета, односно покретног културног добра.

Начин уништења се спроводи на начин утврђен законом.

Члан 11.

Мере техничке заштите на покретним културним добрима (члан 111. Закона о културним добрима), се предузимају само ако се обаве претходна истраживања помоћу физичко-хемијских и других метода у циљу утврђивања хемијског састава материјала, технологије и технике израде, стања културног добра и узрока његовог пропадања као и ако се утврди метода или техника извођења мера техничке заштите на основу резултата претходних истраживања.

Мерама техничке заштите покретних културних добара сматрају се послови на њиховом одржавању (конзервацији и рестаурацији), начин смештаја и излагања.

Члан 12.

Кустос, руковаоц збирком, образлаже неусаглашеност података из инвентарне књиге и стварног стања збирке, који се односи на непостојање музејског предмета, извршену размену или поклон који је без валидне документације.

Образлажу се следеће чињенице:

- Да ли је вршена примопредаја,
- Да ли је извршена размена, поклон, за коју кустос не/поседује пратеће папире, или
- Да ли је приликом прегледа музејски предмет затечен и зашто није у депоу и шта се десило са истим, уколико располаже са информацијама.

Информација о претходно неведеном се констатује у образложењу.

Кустос, руковаоц збирком у обавези је да образложи физичко стање музејског предмета.

Кустос, руковаоц збирком, у образложењу наводи следеће чињенице у вези са стањем предмета за излучивње

- Да је настало пропадање и губљење својства културног добра природним путем;
- Да је настало хемијско површинско распадање минерала;
- Да је настала дезинтеграција или распадање стена у површинском слоју под дејством хемијских, физичких и биолошких агенаса. Хемијско распадање стена (дезинтеграција) обухвата алтерацију (измену) хемијског и минералогског састава стене под дејством хидролизе, оксидације, карбонификације и других процеса.

- Да је распадање стена настало и физичким дејством абразије, кристализације као и учесталим променама влажности стена и променама притиска у њој.

Члан 13.

Средства која се стичу продајом излучених предмета могу се користити само и једино за нове аквизиције и попуњавање збирки²

Ово стручно упуство о измештању/отпису/ излучивању музејских предмета из збирки Природњачког музеја, примењује се од _____

Припремила секретар музеја Давидовић Свјетлана.

² Упутство сачињено на основу на основу Закона о културним добрима, предлога Закона о музејској делатности и Стручног упутства (бр.198/4 од 11.6.2001 Народног музеја).